

ВИКОРИСТАННЯ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ В НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Зевако В. І.

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови*

*Тернопільський національний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського
м. Тернопіль, Україна*

Реальні умови спілкування в сучасному світі передбачають засвоєння певної кількості позамовної інформації під час вивчення іноземної мови. Це стосується і навчання української мови як іноземної. Лінгвокраїнознавчий, культурологічний, народознавчий аспекти важливі для інтеграції чужоземного студента в українське соціальне й мовне середовище, повноцінної комунікації, а також для збереження власних традицій та національної ідентичності.

Тексти країнознавчого характеру займають сьогодні все більше місце в процесі навчання іноземним мовам. Завдяки ним учні знайомляться з реаліями тієї країни, мова якої вивчається, одержують додаткові знання в галузі географії, освіти, культури тощо. Погоджуємося з Л. Г. Антоною, що зміст таких текстів повинен бути значущим, мати певну новизну, містити відомості про державний устрій, географічне середовище, характерні предмети матеріальної культури, елементи фольклору або про особливості мовленнєвого поведіння й етикету [1, с. 164].

Прикладом використання і впровадження саме такої інформації може бути тема «Я хочу розказати про себе, про свою сім'ю, про свою країну», яку вивчають іноземні студенти I курсу. Потрібно підкреслити, що у якості підготовчого етапу до її опанування є одна з початкових тем курсу «Країни і національності», яка вивчається після засвоєння українського алфавіту, основних етикетних формул тощо і містить нескладну лексику, що характеризує означені реалії. Заняття має на меті надати елементарні знання про Україну, деякі міста й країни, з яких приїхали студенти, навчити формулювати прості речення, застосовуючи синонімію іменників і займенників.

У процесі студіювання використовуємо навчальний посібник «Українська мова як іноземна», виданий колективом кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського. Книга вийшла за редакцією М. П. Тишковець у видавництві «Укрмедкнига» 2018 року у Тернополі [2].

На занятті студенти слухають, читають і переказують такий текст:

Моя країна – Україна. Вона розташована в Європі. Столиця України – Київ. Тернопіль – українське місто. Тут мій університет. Студенти приїхали з різних країн Європи, Азії, Африки та Америки.

Польща, Білорусь, Франція, Італія також європейські країни. Столиця Польщі – Варшава. Рим – столиця Італії.

Індія, Пакистан, Ірак розташовані в Азії. Столиця Індії – Нью-Делі. Столиця Пакистану – Ісламабад, столиця Іраку – Багдад, а столиця Афганістану – Кабул.

Нігерія, Гана, Зімбабве, Єгипет – африканські країни. Абуджа – столиця Нігерії, Аккра – столиця Гани. Місто Хараре – це столиця Зімбабве. Столиця Єгипту – Каїр.

Прочитаний текст збагачує іноземного студента знаннями про континенти, країни і столиці та водночас використовується як лінгвістична основа для засвоєння категорії роду іменників. Граматичні завдання до тексту спрямовуються на вивчення співвідношень типу *університет – він, мій; країна – вона, моя; місто – воно, моє*.

Тема «Я хочу розказати про себе, про свою сім'ю, про свою країну» підсумовує попередньо засвоєний матеріал. Завдання до неї компонуємо таким чином, щоб у процесі вивчення могли застосовуватися різні види мовленнєвої діяльності. Тут пропонується нова, головним чином, інтернаціональна лексика; працюючи в парах або малих групах, студенти створюють діалоги про сім'ю, навчання, життя в Тернополі.

Крім того студенти опрацьовують текст «Україна».

Україна – європейська держава. Вона знаходиться у центрі Європи. Сусіди України – Польща, Румунія, Угорщина, Чехія, Словаччина, Білорусь і Росія.

В Україні живе 45 (сорок п'ять) мільйонів чоловік. Тут розмовляють українською, російською, кримсько-татарською, білоруською, польською, румунською, єврейською, болгарською, циганською мовами.

Найбільші міста країни – Київ, Харків, Дніпропетровськ, Львів, Донецьк, Одеса. Столиця України – Київ.

Грошова одиниця – гривня.

На території України є Чорне та Азовське моря. Є в Україні гори: на заході – Карпати, на півдні – Кримські гори.

Клімат країни помірний: зима морозна та сніжна, літо сонячне й тепле.

Я люблю свою рідну Україну.

Завданням прочитаного тексту, крім фактичних відомостей про країну, в якій навчаються іноземні студенти, є засвоєння конструкцій «*розмовляти / говорити українською / англійською (мовою / мовами)*». Вправи, що виконують

студенти, спрямовані на вживання особових дієслівних форм теперішнього часу *розмовляти (говорити)* і орудного відмінка однини та множини іменника *мова*.

Наприкінці заняття пропонується інтерактивна вікторина «Назви країну», де на основі відомої лексики студенти визначають, про яку країну (Зімбабве, Туреччина, Кенія, Гана, Індія, Нігерія, Польща, Конго, Єгипет) йде мова.

Таким чином, лінгвокраїнознавчий матеріал текстів уже на початкових заняттях з української мови як іноземної може використовуватися як для надання знань про Україну й інші держави, так і бути основою для засвоєння мовних одиниць і граматичних зв'язків та конструкцій.

Література

1. Українська мова як іноземна : навч. посіб. / [Гаврищак І. І., Драч І. Д., Зевако В. І.] ; за ред. М. П. Тишковець. Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. 168 с.
2. Антонова Л. Г. Лінгвокраєзнавчий аспект вивчення іноземних мов у старшій школі. *Таврійський вісник освіти*. 2017. № 1. С. 164–169.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Кашуба О. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов*

Кравчук Т. О.

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри іноземних мов*

Навольська Г. І.

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов
факультету іноземних мов*

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні викладання іноземних мов переживає період докорінної перебудови, що актуалізує необхідність перегляду завдань, цілей та методів навчання. Важливою складовою змісту освіти має стати розширення культурологічних знань студентів, що передбачає залучення їх до